

МІФИ ЩОДО НАТО

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Проаналізовані та доведена некоректність міфів пов'язаних з НАТО - Організацією Північноатлантичного договору, виявлений їх вплив на суспільство на організацію життя.

Ключові слова: НАТО, міфи про НАТО, Організація Північноатлантичного договору.

Abstract

The myths related to NATO - North Atlantic Treaty Organization have been analyzed and proved incorrect, and their impact on society on the organization of life has been revealed.

Keywords: NATO, NATO Myths, North Atlantic Treaty Organization.

Вступ

Розпад Організації Варшавського Договору та проголошення Україною своєї незалежності поставили важливе завдання - гарантувати національну безпеку нашої держави.

Займаючи важливе місце на Європейському континенті, цілком природно, що ще в Декларації про державний суверенітет 1990 року Україна заявила про наміри взяти участь в європейських структурах у контексті сприяння і зміцнення миру та безпеки.

Незнання проблеми часто породжує хибне уявлення про природу НАТО, створює міфи про цю організацію. Міфи можливо розвіяти лише надавши суспільству об'єктивну інформацію про засади існування та функціонування Організації, про її внесок у зміцнення безпеки на європейському континенті та у світі [1].

Тому актуальним є дослідження міфів щодо Організації Північноатлантичного договору.

Результати дослідження

На сьогодні НАТО вважається найкраще організованою та дієвою міжнародною організацією у сфері оборони, безпеки та політики. Ідеологія Організації Північноатлантичного договору викладена у Договорі, укладеному у Вашингтоні 4 квітня 1949 року десятима європейськими та двома північноамериканськими незалежними країнами, які взяли на себе зобов'язання щодо забезпечення взаємної оборони.

НАТО – це міжурядова організація, політико-безпековий союз, об'єднаний спільною системою цінностей, до яких належать демократія, свобода, верховенство права, вирішення спорів мирним шляхом і ринкова економіка.

НАТО продовжує залишатися практично єдиною дієвою та високоорганізованою інституцією колективної безпеки, діяльність якої ґрунтується на високих стандартах у сфері захисту прав людини, демократизації суспільства, рівня розвитку економіки й соціальних надбань та військових стандартів [2].

Почнемо з міфу, який вказує на те, що НАТО – агресивний блок. Завданням НАТО є колективна безпека та оборона, а не напад чи агресія, про що записано в основоположному документі Організації – Вашингтонському договорі 1949 року. НАТО у своїх принципах і діяльності дотримується норм ООН і діє за її мандатом.

Ідея об'єднатися на постійній основі заради встановлення миру є логічним протиставленням викликам Другої світової війни і необхідності спільних дій союзників у боротьбі з фашизмом. Вона була закладена Президентом США Ф. Д. Рузвельтом і Прем'єр-міністром Великої Британії У. Черчиллем у серпні 1941 року під час підписання «Атлантичної хартії». Документ, який встановив засади створення НАТО, був покладений в основу Декларації Об'єднаних Націй 1942 року, а пізніше – ООН.

Наступним міфом є думка, що нейтралітет надійна гарантія безпеки країни. Світовий досвід показує, що нейтралітет сьогодні економічно, політично і безпеково не вигідний. Нові непередбачувані загрози та виклики безпеці ставлять перед кожною цивілізованою країною проблему вибору: військовий нейтралітет чи участь у системі колективної безпеки.

При цьому, забезпечення нейтралітету вимагає залучення значних фінансових ресурсів. В нейтральних європейських країнах все чіткіше простежується тенденція до перегляду свого статусу, зростає думка про відмову від нейтралітету. Так нейтральні Австрія, Швеція, Швейцарія та Фінляндія, не будучи членами Альянсу, беруть активну участь, як і Україна, у програмі НАТО «Партнерство заради

миру». Фінляндія розпочала підготовку до остаточного узгодження стандартів своїх Збройних Сил та інфраструктури зі стандартами НАТО, що фактично може означати початок процесу вступу. Швеція має свій військовий контингент у складі триваючої миротворчої операції НАТО з реконструкції Афганістану. Окрім того, всі ці країни, окрім Швейцарії, є членами ЄС, який здійснює єдину зовнішню і безпекову політику, в рамках якої планується створення Сил ЄС швидкого реагування [3].

Членство в НАТО дороге коштує – проголошує наступний міф. В НАТО існує рекомендація, що національні витрати на оборону країни-члена Альянсу повинні складати близько 2% ВВП. Ще в 2000 році Верховна Рада прийняла рішення збільшити витрати на оборону до 3% ВВП, втім, реальні видатки у 2005 році становили 1,452% ВВП.

Військовий компонент НАТО вимагає суттєвих капіталовкладень у рамках національного бюджету. Однак основні гроші витрачаються не на нарощування кількості озброєнь, а на їх якісне поліпшення та на створення нормальних умов служби і життя для військовослужбовців та їх сімей.

В європейських країнах військові витрачають гроші на товари з магазинів і на послуги сервісних фірм, сприяючи створенню нових робочих місць і поліпшенню соціально-економічного становища місцевих жителів.

Хоча багато хто вважає, що співпраця з НАТО зіпсує відносини з Росією, але це не так. На сьогодні Київ, так як і Москва мають партнерські стосунки з НАТО. При цьому слід наголосити, що Росія раніше за Україну започаткувала такі відносини, і їх стосунки постійно поглиблюються. У сфері практичної взаємодії з НАТО Росія в цілому випереджає Україну. Тому природно, що НАТО не може стати ворожим до Росії.

Росія має спільні кордони з діючими членами НАТО – Польщею, Балтійськими державами, Норвегією. При цьому, взаємини з цими країнами не тільки не стали гіршими, вони навіть зміцнилися. Враховуючи потенційні загрози міжнародного тероризму, етнічних, релігійних та економічних криз, співпраця України з Альянсом значно посилить національну безпеку країни, а відтак – безпеку нашого стратегічно важливого сусіда – Росії.

Підприємства оборонно-промислового комплексу Росії активно співпрацюють виробниками озброєнь в країнах НАТО, проводиться спільна модернізація військової техніки Збройних Сил Росії та країн-членів НАТО, виконуються авіаційні перевезення для НАТО.

Також слід відзначити, що Україна не зобов'язана брати участь в усіх військових операціях НАТО. Кожна країна-член НАТО самостійно вирішує, чи брати їй участь у певній військовій операції НАТО. Важливо також, що всі рішення в НАТО приймаються консенсусом. Тобто жодне рішення в НАТО не може бути ухвалене за незгоди хоча б однієї країни-члена Альянсу.

Зі вступом до НАТО країни не будуть втрачати суверенітет, такий сценарій є неможливим і нелогічним для членів НАТО. Усі без виключення рішення з будь-якого питання, що стосується діяльності Альянсу чи його членів в рамках Альянсу, вирішуються на основі консенсусу, тобто спільної згоди. Це означає, що за існування заперечень з боку хоча б однієї країни, рішення не може бути прийняте. За цим принципом працює Рада Безпеки ООН, куди на постійній основі з правом вето входять не усі члени організації, а лише п'ять. У цьому сенсі НАТО є більш демократичною організацією [4].

Висновки

Згідно з наведеними, проаналізованими та спростованими міфами, встановлено, що Організація Північноатлантичного договору веде боротьбу зі зброєю масового знищення, тероризмом та країнами із нелегітимними режимами, в яких може виникнути спокуса застосувати таку зброю або передати її терористам. Щоб зберегти свій авторитет і довіру громадськості країн всього світу, не тільки Заходу, Альянс повинен протистояти цим загрозам і відповідати на нові виклики. Міфи, які виникають щодо НАТО так і залишаються міфами, без доказів та фактів. Частково це пов'язано з тим, що протягом тривалого періоду під час протистояння соціалістичного табору країнам західної демократії радянська система приховувала правдиву інформацію щодо ідеології НАТО, а також нав'язувала думку про ворожість Північноатлантичного Альянсу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. «Міфи про НАТО», Ukraine-NATO, 2019 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://ukraine-nato.mfa.gov.ua/pro-nato/mifi-pro-nato>
2. «Відносини НАТО-Росія: Міфи та Реальність» – nato.int [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.nato.int/cps/uk/natolive/topics_111767.htm#coop
3. «НАТО. Що це, як працює альянс та які міфи є про нього» – Вільне радіо [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://freeradio.com.ua/nato-shho-ce-jak-pracjuie-aljans-ta-jaki-mifi-ie-pro-nogo/>
4. «Стандарти НАТО: руйнуємо міфи» – Galinfo [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://galinfo.com.ua/articles/standarty_nato_ruynuiemo_mify_341554.html

Магльона Віталій Валентинович — студент групи 2КН-176, факультет інформаційних технологій та комп'ютерної інженерії, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, email: maglona2013@gmail.com

Корнієнко Валерій Олександрович — кандидат історичних наук, доктор політичних наук,

професор, завідувач кафедри суспільно-політичних наук, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця.

Mahlona Vitalii V. — Department Information Technologies and Computer Engineering, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email: maglona2013@gmail.com

Kornienko Valeriy O. — Candidate of Historical Sciences, PhD (Political Science), Head of the Department of Social and Political Sciences, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia.